

WAARNEMING VAN EEN DUNBEKWULP
NUMENIUS TENUIROSTRIS.

Observation of a Slender-billed Curlew *Numenius tenuirostris*

P. MEETH

Op zondag 8 december 1968 zagen mijn vrouw en ik achter de Hondsbosse Zeewering een Wulp, die wij niet kenden en die ons enkele uren heeft bezig gehouden. Toen in de buurt van de plasjes achter de dijk deze vogel opvloog werd onze aandacht meteen getrokken door het vele wit op de stuit en de helderwitte wig op de onderrug. Dit wit viel des te meer op doordat de vleugels aan weerskanten heel donker waren; daarnaast was de tekening veel lichter (vleugeldekken en kleine slagpennen), eindigend in bijna zwarte handpennen. De Wulp vloog vrij laag van ons af en verdween achter een dijk waar wij gelukkig omheen konden komen en zo de vogel van de andere kant konden benaderen en geruime tijd observeren. Ook is het toen gelukt om enkele kleurendia's en foto's te maken (Fig. 1).

Wij zagen dat deze vogel heel snel liep te fourageren tussen Kieviten, Stormmeeuwen, Spreeuwen, Goudplevieren en Kramsvogels, vaak met naar voren gestrekte hals en af en toe bijna helemaal in de pollen gras verdwij-

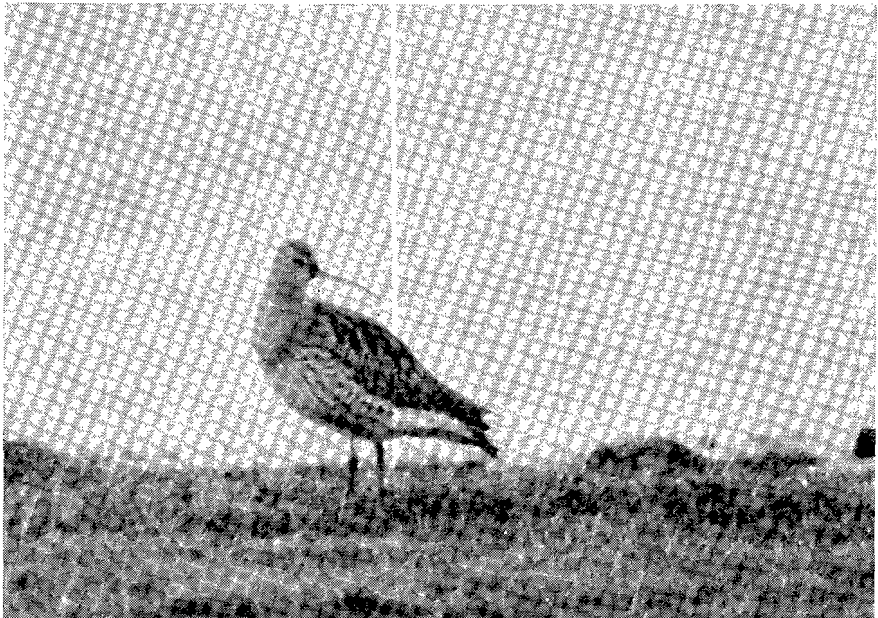

Fig. 1. Dunbekwulp *Numenius tenuirostris* Hondsbosse Zeewering Noord-Holland December 1968.

Slender-billed Curlew Numenius tenuirostris Hondsbosse Zeewering North-Holland December 1968.

nend. Zo op het oog leek hij kleiner dan een Wulp *Numenius arquata*; vergeleken bij een Stormmeeuw *Larus canus* was hij ongeveer even groot. De kop was klein en nogal rond met donkere kruinveertjes, die een „pet” vormden. De snavel was kort, nauwelijks langer dan die van een Regenwulp *Numenius phaeopus*, maar vooral ook veel fijner en spitsler dan wij ooit bij *N. arquata* of *N. phaeopus* hebben waargenomen; deze snavel was ook niet zo breed aan de basis. De keel was licht; hals en borst waren donkerder, heel fijn gestreept. Ook in het veld was goed te zien, dat de tekening op de rug donkerder was dan op de zijkant langs de vleugels. De onderdelen tot aan de staart waren helderwit. Buik en flanken gevlekt. Toen de Wulp tenslotte wegvloog hoorden wij een wulpachtig geluid, maar veel bescheidener, zodat wij eerst nog even dachten dat er een Goudplevier riep. Geluid: een fluitend „kuur-wie”.

Wij kwamen uiteindelijk tot de conclusie, dat dit een Dunbekwulp *Numenius tenuirostris* moest zijn, ook al waren de voor deze soort steeds genoemde kenmerkende hartvormige vlekken aan de onderzijde voor ons niet duidelijk waarneembaar.

In Nederland zijn er volgens de Avifauna van Nederland (1970) pag. 37 na 1900 vijf gevallen/vondsten en één onbevestigde waarneming bekend van de Dunbekwulp. De laatste bevestigde waarneming was de Dunbekwulp van Wieringen van 23 januari 1947, welke voor A. L. J. van IJzendoorn aanleiding was om het interessante artikel „Over het voorkomen van *Numenius tenuirostris* Viellot in Nederland” in *Limosa* 21 : 113-118 te publiceren. Uit dit artikel blijkt reeds, dat deze zeldzame soort de laatste 50 jaar bijna nergens in Europa meer is waargenomen. Het feit, dat het thans meer dan 20 jaar geleden is dat er een Dunbekwulp in Nederland werd waargenomen, is voor mij een aanleiding geweest om, aan de hand van de mij ter beschikking staande literatuur, eens na te gaan wat er de laatste jaren bekend is geworden over het voorkomen van deze vogel zowel in zijn broedgebied als in zijn winterkwartier.

Volgens „Birds of the Soviet Union” (1969) liggen de broedgebieden van de Dunbekwulp voornamelijk in Kazahkstan en West Siberië, t.w. in het gebied van Uralsk in het Noorden van Kazahkstan tot Shadrinsk en verder van Tomsk in West Siberië tot in het Zuiden en de steppen van Semi-Palatinisk, Zmeinogorsk en Barnaul.

Bannerman heeft zich indertijd voor nadere informatie gewend tot Madame E. Kozlova en in „The Birds of the British Isles” (1961) wordt door haar o.a. het volgende vermeld: „No new records on the Slender-billed Curlew have come to hand because the bird is rarely to be met with now. No nests have been found since 1916. The distribution is not well defined”. De trekrichting naar de overwinteringsgebieden is voor een deel van de broedpopulatie Z.W. en in de trektijd wordt de Dunbekwulp waargenomen in de Aral-Caspische steppen, Turkmenië en de Oekraïne.

Als algemeen overwinteringsgebied noemt Vaurie (1965) Irak, Oostelijke

Middellandse Zee en voor een klein aantal Noord West Afrika. Waarnemingen in de overwinteringsgebieden zijn echter schaars.

Wat Griekenland betreft vermeldt „A Specific Checklist of the Birds of Greece” (Ibis 1957): „Passage migrant March/May and September in Central and North Greece. Very rare.” Griekenland behoort derhalve niet tot een van de overwinteringsgebieden in de Oostelijke Middellandse Zee; hetzelfde geldt voor de Libanon waar de Dunbekwulp nog nooit is waargenomen. Vasiliu (1968) vermeldt echter, dat de vogel niet zeldzaam is in Roemenië en in het voorjaar vooral wordt waargenomen in de lagunen en langs de kust van de Zwarte Zee. In het najaar werd de Dunbekwulp tot nog toe voornamelijk aan het Calarasi-meer gezien.

De vogel wordt wel genoemd als trekvogel van Jordanië (Vere Benson, 1970).

In het nieuwste boek over de vogels van Cyprus (Bannerman 1971) komt slechts 1 geval voor op 4 april 1957 en 2 waarnemingen op 22 december 1964.

De „Revised Checklist of the Birds of the Maltese Islands” (1969) vermeldt dat de Dunbekwulp momenteel een zeer zeldzame voor- en najaars-trekker is, die vroeger algemeen was. In het boek van Etchécopar & Hue (1970) staat dat de toenemende zeldzaamheid van de Dunbekwulp overal waarneembaar is. Ook in hun laatste boek over de vogels van het Nabije- en het Midden-Oosten komen geen nieuwe bijzonderheden voor t.a.v. het verblijf in de landen van de Oostelijke Middellandse Zee van deze wulpen. Wel wordt ongerustheid uitgesproken over het voortbestaan van de Dunbekwulp, terwijl de waarnemingen van Blondel in Marokko daarentegen geruststellend lijken (Alauda 1964, pag. 267).

K. D. Smith (1965) heeft weliswaar volgens zijn artikel „The Birds of Morocco” drie Dunbekwulpen gezien bij Mar Chica, ten Oosten van Nador op 27 januari 1963, doch hij heeft geen enkel exemplaar waargenomen in de delta van de Moulouya, waar zij volgens Brosset (Heim de Balsac & Mayaud, 1962) algemeen voorkomen. Laatstgenoemde ornithologen zijn van mening dat Marokko, Algerije en Tunesië de enige landen zijn waar de Dunbekwulpen, afkomstig van de broedgebieden ten Westen van de Oeral, overwinteren. Wat Tunesië betreft vestigen zij de aandacht op het gebied tussen Sfax en Gabés, waar de Dunbekwulp te vinden is in de aan de kust gelegen olijfboomgaarden van november tot maart. In januari van dit jaar heb ik hier enkele dagen doorgebracht echter zonder er in geslaagd te zijn de vogel te vinden.

In Engeland zijn er voorzover ik heb kunnen nagaan geen erkende waarnemingen bijgekomen, terwijl de oude waarnemingen van de Britse lijst zijn afgevoerd als zijnde te behoren tot de „Hastings rarities”.

De „Avifauna van België” noemt alleen gevallen van vóór 1900; daarna is de vogel nooit meer gezien.

De Duitse lijst vermeldt in totaal 10 gevallen, waarvan de laatste een veld-

waarneming is van april 1927. Wat Nederland betreft hebben zich evenmin wijzigingen voorgedaan en de door ons waargenomen vogel, welke door de Commissie voor de Nederlandse Avifauna werd geaccepteerd, is de zesde Dunbekwulp na 1900.

Juist nu de laatste jaren de belangstelling van vele amateurs voor de veld-ornithologie zo is toegenomen en als gevolg daarvan door veel meer personen dan vroeger wordt geobserveerd, had verwacht kunnen worden dat er meer waarnemingen van Dunbekwulpen zouden worden doorgegeven. Dit is duidelijk nergens het geval, integendeel, het aantal waarnemingen over de laatste 50 jaar heeft zich praktisch niet gewijzigd en toont aan dat er redenen genoeg aanwezig zijn om ons over het voortbestaan van de Dunbekwulp ongerust te maken.

C.N.A. bevestigde waarneming.

SUMMARY

A Slender-billed Curlew *Numenius tenuirostris* was observed on December 8, 1968 in the Province of North-Holland. This is the 6th record for the Netherlands. A review is given of the known breeding ranges as well as the wintering territories. It is apparent that the Slender-billed Curlew is becoming such a rare species that there is every reason to believe that its existence might be in danger.

LITERATUUR

- Bannerman, D. A. 1961. The Birds of the British Isles. Vol. IX.
 Bannerman, D. A. & W. M. 1971. Handbook of the Birds of Cyprus and Migrants of the Middle East.
 De Commissie voor de Belgische Avifauna 1967. Avifauna van België.
 De Commissie voor de Nederlandse Avifauna 1970. Avifauna van Nederland.
 Dement'ev, G. P. and N. A. Gladkov 1969. Birds of the Soviet Union. Vol. III.
 Etchécopar, R. D. et F. Hüe 1964. Les Oiseaux du Nord de l'Afrique.
 Heim de Balsac, H. et N. Mayaud 1962. Les Oiseaux du Nord-Ouest de l'Afrique.
 Hüe, F. et R. D. Etchécopar 1970. Les Oiseaux du Proche et du Moyen Orient.
 Lucca, C. de 1969. A Revised Checklist of the Birds of the Maltese Islands.
 Smith, K. D. 1965. The Birds of Morocco. Ibis 107: 493-526.
 Vasiliu, G. D. 1968. Systema Avium Romaniae.
 Vaurie, Ch. 1965. The Birds of the Palearctic Fauna, Non-Passiformes.
 Vere Benson, S. 1970. Birds of Lebanon and the Jordan Area.
 IJzendoorn, A. L. J. van 1948. Over het voorkomen van *Numenius tenuirostris* Vieillot in Nederland. Limosa 21: 113-118.

Adres: Bramenlaan 5, Bentveld.